

Oekraïne-verdrag is niet te lastig voor referendum

Ook internationale verdragen lenen zich voor referenda. Nederland kan daarbij leren van andere landen, betogen **Joost van den Akker** en **Koen van der Krieken**.

U moet lekker thuisblijven, luidt de oproep van Rob de Wijk over het raadgevend referendum op 6 april. Volgens hem is het referendum over het associatieverdrag tussen de Europese Unie en Oekraïne zinloos aangezien het verdrag feitelijk niet meer zou kunnen worden teruggedraaid (Opinie, 22 januari). De Wijk meent voorts dat internationale verdragen zich niet lenen voor referenda, omdat zij op een andere wijze tot stand komen dan nationale wetgeving.

Vanwaar zoveel misbaar? Ook een referendum over zo'n Europese kwestie kan immers het vertrouwen in de politiek versterken en een aanvulling vormen op de vertegenwoordigende democratie.

Het Nederlands referendum voorziet in een groeiende behoefte van burgers om zich rechtstreeks uit te spreken over tal van onderwerpen. Uit onderzoek van het SCP blijkt een relatief groot en duurzaam verlangen onder de Nederlandse bevolking naar meer directe democratie. Bijna 80 procent vindt dat 'over voor ons land belangrijke beslissingen door de kiezer zelf moet worden gestemd'.

Burgers richten hun kritiek op gekozen politici, maar stellen daar grote steun voor meer directe democratie tegenover. We zien dit terug in een groeiend aantal referendumverzoeken – zoals over de komst van asielzoekerscentra – en in dagelijkse Idols-achtige stemmingen op televisie of internet over van alles en nog wat.

Natuurlijk roepen referenda spanning op met onze vertegenwoordigende democratie. Maar is dit werkelijk een probleem? Ons parlement zelf heeft afgelopen zomer burgers de mogelijkheid geboden een raadgevend referendum af te dwingen. De wetgever heeft internationale verdragen uitdrukkelijk niet uitgesloten

Oekraïners in Kiev vieren de dag van de nationale eenheid. FOTO:REUTERS

van referenda. Zo kan de volkswil directer doorklinken voorafgaand aan het definitieve besluit.

Wordt EU-voorzitter Nederland bij een tegenstem van volk en parlement voor voldoende feiten geplaatst? Waarschijnlijk niet. Een Nederlands 'Nee' betekent feitelijk heronderhandeling over het akkoord met Oekraïne. Daarvan is de uitkomst ongewis, maar de insteek van Nederland is wel legitiem. De ratificatie van het akkoord is dan immers opgeschort.

Hapklare brokken

Het referendum op 6 april past binnen een ontwikkeling waarin de afgelopen decennia meer dan vijftig referenda over Europese integratie gehouden werden. De helft behelste

de ratificatie van verdragen. Bij vijf Zwitserse referenda beoogden de initiatiefnemers een voorgenomen verdrag te blokkeren, overigens zonder succes. Ook internationale verdragen lenen zich dus prima voor referenda en Nederland kan hierbij leren van andere landen. Een onderhandelingsproces of de complexiteit van Europese vraagstukken zijn geen reden ervan af te zien.

Wel zijn voor ieder referendum een ordentelijke organisatie, heldere vraagstelling en deugdelijke informatie vereist. Afgelopen december nog sprak 72 procent van de Denen zich uit over het opgeven van de Deense uitzonderingspositie op het Europees justitiebeleid en Europol. Een ingewikkeld voorstel hierover werd in hapklare brokken via bro-

chures, websites, stemwijzers en debatten aan de kiezers aangeboden. Dat de Deense regering dankzij 53 procent tegenstemmers het onderwerp delfde, lag in ieder geval niet aan de informatievoorziening. Hopelijk komt in de resterende maanden tot de stemming ook in Nederland een goede informatiecampagne op gang, die niet beperkt blijft tot 'we zullen het u nog een keer uitleggen'.

Zo kan ook dit referendum het vertrouwen in de politiek versterken en een aanvulling vormen op onze parlementaire democratie. De referendumcommissie heeft in ieder geval een heldere vraag opgesteld: 'Bent u voor of tegen de wet tot goedkeuring van de Associatieovereenkomst tussen de EU en Oekraïne?' Blijft u thuis, of zegt u het maar.

Joost van den Akker, Koen van der Krieken

promovendi aan de Universiteit Tilburg op respectievelijk Europese en gemeentelijke referenda.

commentaar

De mening van de krant, verwoord door leden van de hoofdredactie en senior redacteurs.

De opkomst van de supersnelle e-bike is goed nieuws, ook met helm op

Het loont om te investeren in meer fietsasfalt en routes zonder kruisingen

De opkomst van de hogesnelheidsfiets is goed nieuws. Krachtige elektrische fietsen als de speed pedelec, waarmee je met flink trappen 45 kilometer per uur haalt, kunnen voor een revolutie zorgen in ons woon-werkverkeer. Zestig procent van de Nederlanders woont in een straal van 15 kilometer rondom het werk, maar slechts een kwart van die mensen komt op de fiets. Met de e-bike is dat nu al aan het veranderen. Liefst 1,3 miljoen mensen schaften de afgelopen jaren een elektrische fiets aan, en de groei is er volgens de voorspellingen nog lang niet uit. Milieuvriendelijker dan de scoo-

ter of de auto, gezonder voor de gebruiker, maar zijn de e-bikes ook veilig? Rond de speed pedelec barstte onlangs gesteggel los over de helmplicht. Dit type supersnel-fiets valt vanaf volgend jaar in de categorie 'bromfiets' en gebruikers moeten dus een zware helm op. Tegenstanders zetten daar tegenover dat een helm de boel niet veiliger maakt: onderzoek toont dat helm dragers meer risico nemen en dat automobilisten minder afstand houden tot gehelmd fietsers. Bovendien is zo'n zware motorhelm te zwaar als je ook nog flink aan het trappen bent. Ongetwijfeld zal dit probleem zich de komende tijd 'oplossen'

middels een mooi poldercompromis, bijvoorbeeld een stevige helm met gleuven zoals wielrenners die dragen. Het laten vallen van de helmplicht voor deze echt snelle e-bikes is geen oplossing, aangezien bij een ongeluk voor de individuele fietser een helm wél het verschil kan maken tussen het spreekwoordelijke schrammetje en blijvend letsel. Maar er is een ander probleem dat met de snelle opkomst van de e-bike veel meer aandacht moet krijgen: de drukte op het fietspad. In grote steden loopt het inmiddels op sommige plekken en tijden totaal uit de hand met al die scooters, scootmobielen en e-bikes tussen de 'gewone'

fietsers. Een goede oplossing zou zijn alle verkeer met een motortje op de rijbaan binnen de bebouwde kom, zoals ook de Fietserbond bepleit. Waar mogelijk zou er een tweede 'snelfietspad' bij kunnen komen. Buiten de bebouwde kom loont het te investeren in meer fietsasfalt, vrijliggende routes zonder kruisingen tussen de steden en een goede aansluiting met het ov. Van dit soort routes zijn er al een paar in de Randstad, en die zijn in korte tijd populair geworden. De winst is voor iedereen: bedrijven, overheid en burgers, in de vorm van minder files, een betere gezondheid en minder uitstoot. Alweer goed nieuws dus.